

Revurdering af miljøgodkendelse

Svineproduktion

Sneum Kirkevej 9, 6731 Tjæreborg

03.11.2020

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon 7616 1616

E-mail miljo@esbjergkommune.dk

Web www.esbjergkommune.dk

Sag nr.: 20/18625

Sagsansvarlig: Cha8

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

INDLEDNING	4
REVURDERING AF MILJØGODKENDELSE PÅ SNEUM KIRKEVEJ 9, 6731 TJÆREBORG	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	5
RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING	6
ØVRIGE FORHOLD	6
OFFENTLIGGØRELSE.....	7
KLAGEVEJLEDNING.....	7
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	8
INDLEDNING	8
BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET	9
Dyreholdets størrelse	9
Staldanlæg og opbevaring af gødning.....	10
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	11
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF BESKYTTET NATUR.....	19
Ammoniakpåvirkning af naturområder	19
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter).....	20
GENERELLE FORHOLD.....	20
Råvarer og hjælpestoffer og affald	20
Fluer, skadedyr og lys	21
EGENKONTROL	21
OPHØR.....	21
BEMÆRKNINGER I FORBINDELSE MED INDLEDENDE ANNONCERING.....	22
HØRING	22
SAMLET VURDERING	22
BILAG 1	23
BILAG 2	27
BILAG 3	31

Indledning

Miljøgodkendelser af husdyrbrug skal regelmæssigt tages op til revurdering og om nødvendigt ajourføres i lyset af den teknologiske udvikling. På baggrund af revurderingen træffer kommunen afgørelse om, enten at vilkårene i den oprindelige miljøgodkendelse skal skærpes eller at revurderingen ikke medfører ændringer i miljøgodkendelsen.

Revurderingen er foretaget ved at gennemgå husdyrbruget og de ændringer, der er sket siden godkendelsen blev meddelt. Der er foretaget en vurdering af, om udviklingen i teknologier giver mulighed for at nedbringe forureningen. Dette er beskrevet i den miljøteknisk beskrivelse og vurdering, som danner baggrund for afgørelsen om revision af vilkår for husdyrbrugets drift.

Esbjerg Kommune har i perioden fra den 1. september til den 15. september 2020 offentliggjort på kommunens hjemmeside, at kommunen har indledt revurdering af miljøgodkendelsen. Offentligheden har hermed haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til revurderingen, samt anmode om at få tilsendt udkast til afgørelse når denne foreligger.

I forbindelse med offentliggørelsen har Esbjerg Kommune ikke modtaget bemærkninger til revurderingen eller anmodninger om at få tilsendt udkast til afgørelse.

Forslaget til revurdering af miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 7. oktober til den 28. oktober 2020. Kommunen har i forbindelse med høringen ikke modtaget bemærkninger til revurderingen.

Revurdering af miljøgodkendelse på Sneum Kirkevej 9, 6731 Tjæreborg

Esbjerg Kommune har revurderet miljøgodkendelsen til produktion af slagtesvin på Sneum Kirkevej 9.

Revurderingen omfatter produktion af slagtesvin herunder drift af stalde, gødnings-opbevaringsanlæg m.v. Revurderingen omfatter ikke drift af udbringningsarealer.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Revurdering af miljøgodkendelse gælder for husdyrbruget beliggende Sneum Kirkevej 9, 6731 Tjæreborg, matrikel nr. 1dm, Sneumgård Hgd., Sneum. Ejendomsnummeret er 5610146845. Bedriftens CHR nr. er 45917. Husdyrbruget ejes af Bjerggaard I/S, Tremhøjevej 33, 6731 Tjæreborg. Husdyrbruget er bortforpagtet, og det drives af Jacob Ulv Christensen, Sneumgårdsvej 2, 6731 Tjæreborg.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at ejendommen drives som beskrevet i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

I forbindelse med revurderingen fastsættes nye vilkår for husdyrbrugets drift. Desuden bortfalder og ophæves nogle af de eksisterende vilkår i miljøgodkendelsen fra 2005 og i revurderingen fra 2014. De vilkår, der ikke bortfalder eller ophæves, er forsat gældende.

I bilag 1 og bilag 2 er der en oversigt over vilkårene fra miljøgodkendelsen i 2005 og revurderingen i 2014. Heraf fremgår det også, hvilke vilkår der hhv. bortfalder, ophæves eller fortsat gælder.

Med hjemmel i § 39, jf. § 41 og 43a i Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.¹ (husdyrbrugloven) meddeler Esbjerg Kommune herved påbud om følgende vilkår for drift af husdyrbruget:

Ophævelse af vilkår

1. Vilkår nr. 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 21 og 22 i revurderingen fra 2014 ophæves.
Vilkår nr. 10, 11, 12 og 13 i miljøgodkendelsen fra 2005 ophæves.

Husdyrproduktion

2. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor (dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK. nr. 915 af 27.6.2013)).

¹ Lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Dyreart	Antal	DE
Slagtesvin (32-104kg) Drænet gulv og spalter 33%/67%	9.511	249,9
I alt	9.511	249,9

Indretning og drift

- Ventilationsanlægget skal kontrolleres min. 1 gang pr. år af autoriseret firma. Anlægget serviceres og justeres i henhold til producentens beskrivelse af optimal drift. Dokumentation for udført service, skal kunne forevises ved miljøtilsyn.
- Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Retsbeskyttelse og revurdering

Det følger ingen særlig retsbeskyttelse på vilkår meddelt i forbindelse med revurdering af en miljøgodkendelse.

Vilkårene kan til enhver tid ændres efter reglerne i husdyrbruglovens § 40 stk. 2, hvis:

- der er væsentlige ændringer i bedst tilgængelige teknik
- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved revurderingen
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Miljøgodkendelser skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 39 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug² (husdyr-godkendelsesbekendtgørelsen). Det er derfor planlagt at foretage næste revurdering senest i 2030.

Tidspunktet for næste planlagte revurdering kan dog ændre sig. Ifølge § 39 stk. 4 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, skal en kommune tage en godkendelse af et IE-husdyrbrug³ op til revision, når der offentliggøres en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste del af husdyrbrugets aktiviteter. Denne revurdering skal tilrettelægges således, at husdyrbruget kan overholde vilkår, fastsat på baggrund af BAT-konklusionen, senest 4 år efter BAT konklusionen er offentliggjort.

Øvrige forhold

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

² Bekendtgørelse nr. 1261 af 29. nov. 2019 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Betegnelsen IE-husdyrbrug dækker over svine- og fjerkræbrug, som overstiger det antal stipladser, der fremgår af husdyrbruglovens §16a stk. 2.

Den der er ansvarlig for husdyrbruget, skal underrette kommunen ved manglende overholdelse af vilkår og bindende lovkrav, og skal straks træffe foranstaltninger for at sikre, at vilkårene og de bindende lovkrav igen overholdes.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 9. november 2020 på Esbjerg Kommunes hjemmeside og Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration (www.dma.mst.dk).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber den 7. december 2020 kl. 23:59.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren, Styrelsen for Patientsikkerhed, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret.

En klage skal indsendes via Klageportalen. Klageportalen kan findes via forsiden på www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger sig på med NEM-ID.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indsendes uden om Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Esbjerg Kommune. Anmodningen sendes så vidt muligt elektronisk til miljo@esbjergkommune.dk eller pr. brev til Esbjerg Kommune, Natur- og Vandmiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Esbjerg Kommune sender herefter anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Når man klager opkræves der et gebyr. Gebyret er 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Som udgangspunkt har en eventuel klage opsættende virkning. Det er Miljø- og Fødevareklagenævnet der behandler klagen og som kan oplyse, om, hvorvidt klagen har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering danner baggrund for revurdering af miljøgodkendelsen på Sneum Kirkevej 9, 6731 Tjæreborg.

Hovedformålet med en revurdering af husdyrbrugets miljøgodkendelse er at vurdere, om beskyttelsen af miljøet gennem de stillede vilkår i miljøgodkendelsen og tidligere revurdering fortsat er tilstrækkeligt, eller om det er nødvendigt at ajourføre vilkårene i lyset af den teknologiske udvikling.

Lovgrundlag

Revurdering af miljøgodkendelser på husdyrbrug behandles efter reglerne i §§ 39-41 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁴ samt efter §§ 39-43a i husdyrbrugloven⁵.

Miljøgodkendelser af husdyrbrug skal regelmæssigt tages op til revurdering. Den første revurdering sker 8 år efter godkendelsen er meddelt, og de efterfølgende revurderinger skal ske mindst hvert 10. år. Dog skal kommunen tage en godkendelse af et IE-husdyrbrug op til revision, hvis EU-kommissionen offentliggør en BAT konklusion.

Den 21. februar 2017 blev der offentliggjort nye BAT-konklusioner for intensivt opdræt af fjerkræ og svin. Husdyrbruget skal overholde de regler, der er udarbejdet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen på baggrund af BAT-konklusionen senest 4 år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen.

En revurderingsafgørelse er ikke en ny godkendelseshandling, men kan i stedet betragtes som et supplement til den eksisterende miljøgodkendelse. En revurdering kan derfor ikke indeholde udvidelse eller ændring af den oprindelige miljøgodkendelse, der kan medføre forøget forurening.

Kommunes afgørelse om revurdering skal resultere i en afgørelse, hvor vilkårene i den oprindelige godkendelse enten skærpes ved påbud, eller hvor kommunen ikke finder anledning til at skærpe vilkårene.

Kommunen kan meddele påbud hvis:

- 1) der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- 2) forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- 3) forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- 4) væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- 5) det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

⁴ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 1261 af 29. november 2019)

⁵ Bekendtgørelse af lov nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Beskrivelse af husdyrbruget

Baggrund for afgørelsen

Den tidligere Esbjerg Kommune (Miljøcenter Vest) har den 23. februar 2005 meddelt miljøgodkendelse til en slagtesvineproduktion på Sneum Kirkevej 9. Miljøgodkendelsen er meddelt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven.

Der er den 17. oktober 2013 truffet afgørelse om accept af udvidelse af dyreholdet i eksisterende stalde jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens anmeldeordninger.

Miljøgodkendelsen fra 2005 er revurderet i februar 2014.

Den 19. juli 2016 er der truffet afgørelse om accept til etablering af kornsilo ligeledes jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens anmeldeordninger.

Til brug for revurdering af miljøgodkendelsen er der foretaget beregninger i det it-baserede ansøgningssystem (skema nr. 221311). Beregningerne er foretaget på baggrund af bruttoproduktionsareal i stalde og overfladeareal af anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

I forbindelse med sagsbehandlingen har der været behov for supplerende oplysninger. Der er afholdt møde med forpagter, Jacob Ulv Christensen.

Dyreholdets størrelse

Det nuværende dyrehold fremgår af tabel 1. Beregning af antal dyreenheder (DE) er siden ophørt. Derfor angives antal DE i 2013 norm.

Dyreart/staldsystem	Godkendt 2013	
	Antal	DE
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33%/67%) 32-104 kg	9.511	249,86
I alt	9.511	249,86

Tabel 1: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK. nr. 915 af 27.6.2013).

Ifølge Esbjerg Kommunes afgørelse om accept af udvidelse af dyreholdet i eksisterende stalde er der givet godkendelse til en produktion på 9.511 slagtesvin (32-104 kg), svarende til i alt 249,86 DE efter daværende dyreenhedsberegning.

Esbjerg Kommune har foretaget en nærmere vurdering af, om der har været kontinuitetsbrud i husdyrproduktionen, og om der hermed er sket delvis bortfald af produktionsretten. Hvis en godkendelse ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år⁶.

Med udnyttet menes, at der produceres mindst 25 % af det mulige antal dyr.

Ifølge seneste miljøtilsyn på Sneum Kirkevej 9, som er udført i marts 2019, så har der pr. marts 2019 ikke været kontinuitetsbrud, og dermed er der ikke sket hverken hel eller delvis bortfald af produktionsretten.

⁶ §55 stk. 3 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (Bekendtgørelse nr. 1261 af 29. november 2019).

Der er ved miljøtilsynet i marts 2019 konstateret en årsproduktion på 9.058 slagtesvin.

I revurderingen fra 2014 er der stillet vilkår til antal slagtesvin og slagtevægt, og det vurderes derfor, at der ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår. Der er ligeledes stillet vilkår vedrørende tilladt variation i antal producerende slagtesvin og slagtevægt.

Staldanlæg og opbevaring af gødning

Siden revurderingen i 2014 er der i 2016 meddelt afgørelse om accept til etablering af kornsilo.

På husdyrbruget er der følgende stalde og gødningsopbevaringsanlæg som vist på kort 1.

Kort 1: Situationsplan.

Fordelingen af dyr og staldsystemer i de enkelte stalde fremgår af tabel 2.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Slagtesvin 1	939	Mekanisk ventilation	3 m	(#329616) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/67%)	0	939
Slagtesvin 2	1115	Mekanisk ventilation	3 m	(#329653) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/67%)	0	1115

Tabel 2: Oversigt over staldsystemer og dyrehold i de enkelte stalde.

I revurderingen fra 2014 er der stillet vilkår til antal godkendte slagtesvin og til staldsystemet. I 2014 var der godkendt fuldspalter som staldsystem.

Stalde med fuldspalter skulle imidlertid inden den 1. juli 2015 jf. lovkrav om dyrevelfærd ændres til fx delvist fast gulv eller drænet gulv.

Ændringer i staldsystemet, der kan efterleve dyrevelfærdsreglerne fra 2015, kan ske ved:

- At udlægge måtter eller plader i en del af stien for at skabe et fast lejeareal
- At overstøbe dele af stiens spaltegulvsareal
- At udskifte og ilægge betonelementer med fast eller drænet gulv i dele af stiens spaltegulvsareal

Alle de nævnte ændringer af inventaret vil som hovedregel ikke udløse godkendelsespligt, da der er tale om miljømæssige forbedringer uden negative konsekvenser for hverken naboer, landskabet eller miljøet.

På Sneum Kirkevej 9 er kravet til dyrevelfærd og staldsystemer løst ved at udskifte spalter til anden spaltetype, som lever op til kravet for drænet gulv.

Derfor ophæves vilkår nr. 2 i revurderingen fra 2014, og det erstattes af et nyt vilkår med samme antal svin, men med drænet gulv og spalter som staldsystem.

Der ændres ikke på husdyrbrugets praksis med opbevaring og håndtering af husdyrgødning. I den oprindelige miljøgodkendelse er der stillet vilkår til teltoverdækning af gyllebeholderen. Dette vilkår gælder fortsat.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

Med begrebet "bedst tilgængelig teknik" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter.

Den "bedste tilgængelige teknik" for IE-husdyrbrug er beskrevet i EU kommissionens BAT konklusion for "Intensivt opdræt af fjerkræ og svin" offentliggjort d. 21. februar 2017⁷.

BAT konklusionen skal anvendes ved vurderingen af, om husdyrbrugets indretning og drift fortsat er baseret på anvendelse af "bedst tilgængelig teknik (BAT)". I afsnittene herunder er der en gennemgang af de emner, som indgår i BAT konklusionen.

For en lang række parametre, er teknikkerne fra BAT konklusionen implementeret via regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Miljøledelsessystem

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem. Den ansvarlige på husdyrbruget skal formulere en miljøpolitik, og der skal fastsættes konkrete miljømål. Den ansvarlige kan selv bestemme, hvilket miljøledelsessystem der anvendes, men skal sørge for at kunne dokumentere, at kravene overholdes.

Kravene kan overholdes ved brug af et certificeret miljøledelsessystem (EMAS eller ISO 14.001), eller husdyrbruget kan vælge et mindre omfattende system.

Miljøstyrelsen har udviklet to systemer, der frit kan anvendes. Miljøstyrelsens mini miljøledelsessystem sikrer, at husdyrbruget nemt kan overholde kravene og fremlægge dokumentation herfor. Det andet er et mere omfattende miljøledelsessystem med en række bilag, som kan bruges efter behov. Begge miljøledelsessystemer er frit tilgængelige på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Der er oplyst, der anvendes et af de miljøledelsessystemer Miljøstyrelsen stiller til rådighed. Det er formodentlig Minimiljøledelsen, der foretrækkes, og emnerne fodring og strømforbrug vil bl.a. være nogle af punkterne, der fokuseres på.

Kravet om miljøledelse er implementeret i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen som generelle regler. IE-husdyrbrug skal have miljøledelse fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget bliver revurderet.

Der følges op på brug af miljøledelsessystem i forbindelse med de årlige indberetninger, og de lovpligtige miljøtilsyn på husdyrbruget.

Godt landmandskab

I henhold til BAT konklusionen er det BAT at sikre en korrekt og hensigtsmæssig placering af husdyrbruget, at ansatte har den nødvendige oplæring og uddannelse, at udarbejde beredskabsplaner der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser, sikre regelmæssig kontrol, reparation og vedligehold af udstyr m.v. samt opbevare døde dyr på en måde, der forhindrer eller reducerer emissioner.

Placering af husdyrbruget

Hensigtsmæssig placering af husdyrbruget er vurderet i forbindelse med meddelelse af godkendelsen og er bl.a. reguleret via gældende afstandskrav, og de beskyttelsesniveauer der gælder i medfør af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Uddannelse og oplæring af personale

⁷ Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2017/302 af 15. februar 2017 om fastsættelse af BAT (bedste tilgængelige teknik) -konklusioner i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU for så vidt angår intensivt opdræt af fjerkræ eller svin.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsætter krav om, at personalet oplæres i relevant lovgivning, transport og udbringning af husdyrgødning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning og -styring og reparation og vedligehold af udstyr. Oplæringsmateriale skal være tilgængelig for personalet og skal kunne fremvises ved miljøtilsyn.

Forpagter oplyser, at der er følgende tiltag omkring uddannelse og oplæring:

- Medarbejdere er orienteret om at husdyrbruget har en miljøgodkendelse og de vilkår der heri er stillet til husdyrbruget.
- Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på personalemøder.
- Medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer, og de har kendskab til beredskabsplanen.
- Medarbejdere oplæres i relevant lovgivning og udførsel af deres arbejdsopgaver. Herunder anvendes oplæringsmateriale.
- Nye medarbejdere samarbejder med erfarne kollegaer den første tid af ansættelsen.

Kontrol, vedligehold, reparation og beredskab

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der krav om, at husdyrbruget skal udarbejde en plan for regelmæssig kontrol, reparation og vedligehold af husdyrbruget og materiel. Formålet er at forebygge uheld, og der er ligeledes krav om, at husdyrbruget skal have en beredskabsplan.

- Der er iværksat et kontrol-, reparations- og vedligeholdelsesprogram med henblik på at forebygge uheld.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, der har til formål at forhindre/minimere miljøskade i tilfælde af uventede hændelser.
- Gyllebeholdere kontrolleres visuelt mindst én gang årligt og de lovpligtige kontroller af gyllebeholdere overholdes.
- Rengøring i og omkring bygninger foretages jævnligt med henblik på at sikre, at der ikke opstår uhygiejniske forhold.
- Ventilationsanlægget tilses dagligt for driftsforstyrrelser og ventilationskanaler bliver rengjort efter hver tømning af sektionerne.
- Forbruget af energi, vand og foder registreres i driftsregnskabet og kontrolleres for uregelmæssigheder.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsventiler for at undgå spild.
- Drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt for at undgå spild.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således tilpasses den udfodrede mængde løbende til dyrets vækst og behov.

I revurderingen fra 2014 er der stillet vilkår (nr. 22) om udarbejdelse af beredskabsplan. Da beredskabsplaner nu er et generelt krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så ophæves vilkår nr. 22 i revurderingen fra 2014.

Døde dyr

Opbevaring af døde dyr er reguleret via bekendtgørelse om opbevaring af m.m. af døde produktionsdyr.

Kommunens vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med de nævnte tiltag og ved at følge de generelle regler har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Der følges op på, om de generelle regler efterleves i forbindelse med de årlige indberetninger og de lovpligtige miljøtilsyn på ejendommen.

Fodring

For at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles med husdyrgødningen, er der i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav om, at der skal anvendes enten fasefodring, reduceret indhold af råprotein, eller et eller flere fodertilsetningsstoffer.

For at reducere den samlede mængde fosfor der udskilles, skal husdyrbruget som minimum anvende fasefodring, fytase eller letfordøjeligt uorganisk fosfat.

- Foderproduktion og indkøb sker på grundlag af en samlet foderplan for dyregruppen og vækstperioden.
- Der udarbejdes foderplaner med anvendelse af nyeste viden indenfor fodring. Herved optimeres fodringen, så unødigt spild af råvarer undgås.
- Der anvendes fasefodring i form af restriktiv fodertildeling i forhold til dyrenes alder/vægt, således fodermængden er tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, så udskillelsen af næringsstoffer reduceres.
- Der tilsættes fytase til foderet med henblik på at reducere dyrenes udskillelse af fosfor.
- Dyrene tildeles foder, der vha. en god aminosyrebalance opnår et reduceret indhold af råprotein, så den samlede udskillelse af kvælstof reduceres.
- Der laves regelmæssigt E-kontrol.
- Der laves analyse af eget foderkorn i silo en gang månedligt for bestemmelse proteinprocent.

Der er i revurderingen fra 2014 stillet vilkår til udskillelse af maksimalt mængde N og P af dyr via fodringstiltag. Fodringstiltagene findes ikke længere på teknologilisten over godkendte tiltag, og vilkårene ophæves derfor. Det drejer sig om vilkårene 7 – 12 i revurderingen fra 2014. Vilklårene omhandler krav til udskillelse af N og P af dyr og kontrol af disse vilkår.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med de nævnte tiltag og ved at følge de generelle regler har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Effektiv vand- og energiudnyttelse

I henhold til BAT konklusionen er det BAT at registrere vandforbruget, at opspore og udbedre lækager og herunder at kontrollere drikkevandsudstyr, anvende højtryksrensere til rengøring og genbruge uforurenet regnvand som rens vand.

Krav til effektiv vandudnyttelse er implementeret i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen via regler om plan for kontrol og vedligehold, som bl.a. skal omfatte udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes, og frekvensen for løbende indstilling skal sikres i planen.

- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene for at nedbringe vaskevandsforbruget.
- Der rengøres efter iblødsætning med højtryksrensere og koldt vand. Ved iblødsætning kan rengøring med varmt vand spares.
- Drikkevandssystemerne er forsynet med ventiler hen over foderkrybberne samt drikkekopper for at undgå spild.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsventiler for at undgå spild.
- Drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt for at undgå spild.

Det er desuden BAT at anvende højeffektive varme-, køle- og ventilationssystemer, at anvende naturlig ventilation eller have grundig isolering af stalde, hvis naturlig ventilation ikke er muligt at anvende energieffektiv belysning og at anvende varme- genindvinding.

Krav om energieffektiv belysning er indarbejdet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Her fremgår det, at husdyrbruget er forpligtiget til at anvende energieffektiv belysning, og at denne pligt indtræder ved ændring eller udskiftning af eksisterende belysningssystem. Samtidig skal planen for kontrol og vedligehold også omfatte varme, køle- og ventilationssystemer og luftrensningssystemer.

- Ventilationsanlægget justerer automatisk i forhold til ude og inde temperatur.
- Staldene oplyses dels af dagslys gennem vinduer og ovenlys, så elforbruget til belysning er lavt.
- Der er timer/sensorstyring af belysning, så der kun forbruges el, når der er behov.
- Der anvendes frekvensregulerede ventilatorer i alle stalde, der sammenlignet med traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger mindre energi.
- Ventilationsanlægget er automatisk styret og op- eller nedjusteres automatisk efter behov.
- Ejendommen er tilknyttet solceller, som levere en del af strømmen.

I revurderingen fra 2014 er der stillet vilkår om årlig registrering af vand- og energiforbruget.

For at sikre ventilationsanlægget fungerer optimalt stilles der vilkår om, at ventilationsanlægget skal kontrolleres minimum 1. gang årligt af autoriseret firma.

Med det stillede vilkår, vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget med hensyn til effektiv vand- og energiudnyttelse har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Spildevand

Teknikker fra BAT konklusionen er indarbejdet i dansk lovgivning, hvor der generelt er krav om, at regnvand og øvrigt spildevand skal holdes adskilt. I medfør af husdyrgødningsbekendtgørelsen er der bl.a. krav om, at afløb fra mødding- og ensilagepladser skal ledes til opsamlingsanlæg. Samtidig skal mødding- og ensilagepladser indrettes således, at overfladevand ikke kan løbe ind på pladsen. Desuden er der krav til, hvornår og hvordan spildevand må udbringes.

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fremgår det, at der kan sættes vilkår til indretning af husdyrbruget, så de forurenende områder uden om staldanlæg samt husdyrgødningsopbevaringsanlæg begrænses med henblik på at reducere produktionen af spildevand. Samtidig kan der fastsættes vilkår der sikrer minimering af vandforbrug, så mængden af spildevand reduceres.

Under afsnittet om effektiv udnyttelse af vand er der nævnt en række tiltag, som også er medvirkende til at reducere mængden af spildevand.

Der er ingen befæstede arealer udendørs med opsamling af spildevand, og tagvandet ledes til faskiner og dermed nedsivning.

I miljøgodkendelsen fra 2005 er der stillet vilkår til at vaskevand fra stalde skal ledes til beholder for flydende husdyrgødning, og i revurderingen fra 2014 er der stillet vilkår til vedligehold af drikkevandssystemet.

Ved den beskrevne drift og ved at følge gældende lovgivning, vurderes husdyrbruget således at leve op til anvendelse af BAT.

Støj

Husdyrproduktions påvirkning af omgivelser med støj er vurderet i forbindelse med miljøgodkendelsen.

Det blev på godkendelsestidspunktet vurderet, at driften af husdyrbruget kunne ske uden at medføre væsentlige støjgener for omboende. Der er siden godkendelsen er meddelt ikke sket væsentlige ændringer i støjkilder og deres placering, ligesom antallet af transportere og til- og frakørselsforhold er uændret. Det er oplyst, at

- Foderblanding sker efter behov løbende hele døgnet. Det sker indendørs i foderlade.
- Tilskudsfoder tippes af indendørs.
- Kornsiloeerne fyldes i høsten, hvor fyldningen sker i koncentreret periode, mens der høstes. Fyldningen tager ca. 35- 40 timer for hver silo, og det sker i dag og aftentimer.
- Udlevering af svin til slagteri sker efter vognmandens køreplan 1. gang ugentlig. Udlevering tager typisk ca. 30 min.
- Indlevering af smågrise sker ca. 2 gange månedligt. Indlevering tager ca. 45 min.

Esbjerg Kommune vurderer, at der siden godkendelsen er meddelt og siden anmeldelsen af kornsiloen, ikke er fremkommet nye oplysninger om støjforureningens skadelige virkning, der ikke kunne forudses ved godkendelsens og anmeldelsens meddelelse, og at forureningen i øvrigt ikke går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Med hensyn til støj, er der ligeledes ikke sket væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, som giver mulighed for at nedringe støjen betydeligt.

I miljøgodkendelsen fra 2005 er der stillet vilkår til maksimal støjbelastning. Disse vilkår gælder fortsat.

Esbjerg Kommune vurderer derfor, at husdyrbruget med hensyn til støj fortsat forebygger og begrænser forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Støv

IE-husdyrbrug skal sikre, at støvforurening fra staldanlægget reduceres. I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der derfor indarbejdet krav om, at husdyrbruget som minimum skal enten reducere støv ved kilden, anvende en metode til at binde støv i staldanlægget eller behandle afgangsluften ved hjælp af et luftrensningssystem. Det er oplyst, at

- Tilskudsfoderet tippes af i korngrav og blandes indendørs i lukkede systemer, hvilket betyder, at der ikke for de omkringboende vil forekomme støvgener fra blanding af foder.
- Al foderhåndtering foregår i lukkede systemer (siloeer, rør og vogne), så støvfrigivelsen fra husdyrbruget er minimeret.
- Støvfrigivelsen i staldene reduceres ved udsprøjtning af vandtåge.

- Halm udstrøes manuelt, hvilket medvirker til at reducere støvudviklingen i stalden. Der strøes kun i syge/aflastningsbokse.

Alle aktiviteter, som kan afgive støvgener, sker indendørs i bygninger. Det vurderes derfor, at der ikke vil forekomme gener fra støv uden for ejendommens matrikel, og at der derfor ikke er behov for vilkår til forebyggelse af støvgener ved omkringboende.

Med de oplyste tiltag, og ved at følge gældende lovgivning, vurderes husdyrbruget således at leve op til anvendelse af BAT.

Lugt

Husdyrproduktionens påvirkning af omgivelser med lugt er vurderet i forbindelse med miljøgodkendelsen. Det blev på godkendelsestidspunktet vurderet, at driften af husdyrbruget kunne ske uden at medføre væsentlige lugtgener for omboende.

Der er siden godkendelsen er meddelt ikke ændret på husdyrbrugets ventilationssystem og håndtering, opbevaring eller udbringning af husdyrgødning.

I miljøgodkendelsen fra 2005 er der stillet en række vilkår til forebyggelse af lugtgener. Disse vilkår gælder fortsat.

Der er i revurderingen fra 2014 ligeledes stillet vilkår vedrørende maksimalt antal svin på stald samt sammensætning af svinene. Disse vilkår er også fortsat gældende.

Beskyttelsesniveauet for lugt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen gælder ikke for revurderinger. Stalde og anlæg, som er lovlig placeret, bliver ikke ulovlige som følge af nye regler og beregningsgrundlag.

Af lugtreducerende tiltag er det oplyst, at i sommerperioden sker der køling/overbrusning i staldene. Derudover rengøres stierne mellem hold grise, og endelig tilstræbes rene og ryddelige forhold omkring ejendommen.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til lugt forebygger og begrænser forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Opbevaring af husdyrgødning

De teknikker fra BAT konklusionen, der er indarbejdet i dansk lovgivning, er bl.a. krav om overdækning af opbevaringslagre med fast og flydende husdyrgødning. I praksis omrøres gyllebeholdere derfor kun forud for udbringning. Desuden er der krav til kapacitet af opbevaringslagre, særlige krav til styrke og tæthed af opbevaringsanlæg for husdyrgødning, ligesom der også er krav om, at gyllebeholdere skal kontrolleres hvert 10 år af en autoriseret kontrollant.

Der er desuden krav om, at gyllebeholdere der er placeret således, at der er risiko for afstrømning til vandløb og søer i forbindelse med uheld skal kontrolleres hvert 5 år, have monteret alarmsystem og i nogle tilfælde også beholderbarrierer.

BAT konklusionen angiver også, at der årligt bør foretages et eftersyn af beholderen. Dette er indarbejdet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen via reglerne om plan for kontrol og vedligehold.

Ved at følge gældende lovgivning vurderes husdyrbruget således at leve op til anvendelse af BAT.

Udbringning af husdyrgødning

De teknikker fra BAT konklusionen, der er indarbejdet i dansk lovgivning, er bl.a. harmonikrav, bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i marken samt krav til kvælstofudnyttelse. Der er desuden krav om, at der skal planlægges samt føres journal over gødningsudbringningen, hvilket foretages via mark- og gødningsplaner. Desuden er der fastsat specifikke regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes.

Ved at følge gældende lovgivning, vurderes husdyrbruget således at leve op til anvendelse af BAT.

Ammoniakemission fra ejendommen

Den maksimale tilladte ammoniakemission fastlægges på baggrund af reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og beregningerne sker via ansøgningssystemet. Det er op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i brug for at opfylde kravet til maksimal emission. Det er dog et krav, at de anvendte virkemidler er anført på Miljøstyrelsens teknologiliste.

Husdyrbrugets årlige ammoniakemission beregnes til 4.793 kg NH₃-N. Da dette niveau for ammoniakemission er lig eller mindre end det beregnede BAT-krav på 4.793 kg NH₃-N vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har reduceret ammoniakemissionen svarende til emissionen ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er knyttet til valg af staldsystem/-teknologi og opbevaring af husdyrgødning. I den konkrete ansøgning anvendes følgende virkemidler:

- Staldsystemet er drænet gulv og spalter, 33%/67%.
- Teltoverdækning af gyllebeholderen.

Der er i nærværende miljøgodkendelse stillet vilkår til staldsystemet, og der er i miljøgodkendelsen fra 2005 stillet vilkår til overdækning af gyllebeholderen.

Husdyrbrugets påvirkning af naturområder er beskrevet og vurderet i afsnittet "husdyrbrugets påvirkning af beskyttet natur"

Overvågning af emissioner

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der stillet krav om, at IE-husdyrbrug årligt skal indsende følgende til kommunen:

- 1) Logbøger for eventuel miljøteknologi
- 2) Dokumentation for miljøledelse
- 3) Logbøger over gennemførte kontroller (jf. plan for kontrol, reparation og vedligehold)
- 4) Dokumentation for overholdelse af fodringskrav.

Ved at leve op til disse regler og i øvrigt følge landsdækkende regler om indberetning til gødningsregnskab og lignende, vurderes husdyrbruget at leve op til reglerne for overvågning af emissioner.

Samlet vurdering af anvendelse af "bedst tilgængelige teknologi"

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi for alle de ovennævnte punkter.

I forbindelse med næste revurdering af miljøgodkendelsen vil der ske en vurdering af hvorvidt husdyrbruget fortsat opfylder kravene til anvendelse af "bedste tilgængelige teknik".

Husdyrbrugets påvirkninger af beskyttet natur

De beskyttelsesniveauer der er fastlagt i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug gælder ikke for revurderinger. Dog med den undtagelse, at hvis der er kategori 1 og kategori 2 natur, hvor grænsen for totaldeposition af ammoniak ikke er overholdt, skal der i revurderingen fastsættes en frist for hvornår kravet til total deposition skal være overholdt.

Habitatdirektivet er i dansk lovgivning implementeret gennem bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter⁸ (Habitatbekendtgørelsen). Af habitatbekendtgørelsen fremgår hvilke sager, jf. husdyrloven, der direkte er omfattet af krav om habitatvurdering. Revurderingen af miljøgodkendelser er ikke omfattet af kravet og der skal derfor som udgangspunkt ikke foretages en habitatvurdering.

Det følger dog af habitatdirektivets artikel 6 stk. 2, at en bestående aktivitet ikke må føre til betydelige konsekvenser for direktivets målsætninger. Dette hensyn er løftet i Naturbeskyttelseslovens kapitel 2a og skal således heller ikke reguleres i en sag om revurdering.

Ammoniakpåvirkning af naturområder

På husdyrbruget sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

Ved revurdering skal det sikres at husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt mht. kategori 1 og 2 natur. Nedenstående tabel viser, at dette er tilfældet.

I den konkrete sag er de to nærmeste lokaliteter valgt.

Naturpunkt	Afstand	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Natur-kategori	Kumulation (Antal andre husdyrbrug der bidrager)	Beskyttelsesniveau
1 Egekrat beliggende mod nord	Ca. 2,5 km	0,0	1	-	Formentlig 0,2 kg N/ha/år
2 Overdrev ved Bramming	Ca. 5,5 km	0,0	2		1,0 kg N/ha/år

Tabel 3. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

Som det ses i tabel 3, så er den beregnede totalbelastning 0,0 kg N/ha/år til nærmeste naturområder omfattet af kategori 1 og 2 natur.

Der er derfor ikke lavet en yderligere undersøgelse af kumulation fra øvrige husdyrbrug til kategori 1 naturtypen, da den beregnede belastning opfylder kravet til det strengeste afskæringskriterie, som er maksimalt 0,2 kg N/ha/år.

⁸ Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Beskyttelsesniveauet for kategori 1 og 2 natur er således opfyldt.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Pligten til vurdering af skadesvirkninger på bilag IV arterne, herunder deres yngle- og rastesteder, er med hensyn til husdyrloven fastsat i habitatbekendtgørelsens § 11 stk. 1, jf. § 8 stk. 6. Denne pligt omfatter flere typer afgørelser i husdyrloven, men ikke afgørelser om revurderinger.

Der skal således ikke foretages, en nærmere vurdering med hensyn til påvirkning af bilag IV arter i nærværende sag.

Generelle forhold

I miljøgodkendelsen er der en række beskrivelser af bl.a. råvarer, hjælpestoffer, affald fluer, skadedyr og lys. I afsnittet nedenfor foretages en gennemgang af forskellige emner for at vurdere, om der er behov for nye vilkår, eller der er vilkår, som ikke længere er nødvendige.

Råvarer og hjælpestoffer og affald

Husdyrbruget drives pt af forpagter, og der er derfor kun foder herunder tilskudsfo-der på ejendommen. Olie, kemikalier og øvrige hjælpestoffer opbevares ikke på ejendommen. Der er dog dieselolietank på ejendommen.

Slagtesvineproduktionen medfører desuden kun en lille mængde affald.

I miljøgodkendelsen fra 2005 og revurderingen fra 2014 indgår en olietank til fyringsolie. Den nuværende forpagter af husdyrbruget oplyser, at der er tale om en olietank til dieselolie.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2005 stillet vilkår nr. 12 om, at olietanke skal drives i overensstemmelse med miljøministeriets gældende bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, og at fyringsolietanken skal stå på fast underlag fx betonfliser.

Da ovennævnte olietank anvendes til dieselolie, ophæves vilkåret i miljøgodkendelsen fra 2005.

Olietanke generelt skal til enhver tid drives i overensstemmelse med gældende bekendtgørelse for området. Der stilles derfor ikke et nyt vilkår om olietanke skal drives i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Der er i revurderingen fra 2014 stillet vilkår til tankning af dieselolie og til opbevaring af olie og kemikalier. Disse vilkår gælder fortsat.

Der er i revurderingen også stillet vilkår til håndtering af affald. Der ud over skal husdyrbrug altid leve op til Esbjerg Kommunes gældende affaldsregulativ.

Det vurderes, at det ikke er relevant at fastsætte nye regulerende vilkår til håndtering af råvarer, hjælpestoffer og bortskaffelse af affald.

Fluer, skadedyr og lys

Det blev på godkendelsestidspunktet vurderet, at driften af husdyrbruget kunne ske uden at medføre væsentlige gener for omboende i form af støv, fluer, skadedyr og lys.

Der er siden godkendelsen er meddelt ikke sket væsentlige ændringer i driften som har betydning for genepåvirkningen. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at generne ikke går ud over det, der blev lagt til grund ved meddelelse af godkendelsen.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2005 stillet vilkår til bekæmpelse og indsats overfor fluer og rotter. I vilkåret er nævnt bekæmpelsen skal følge retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bekæmpelse skal pt ske efter retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Vilkaåret er derfor revideret, så det præciseres, at bekæmpelsen skal ske efter retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der er udendørs belysning ved udleveringsrampe til slagtesvin, som anvendes ved udlevering af slagtesvin. Der er desuden belysning ved de udendørs kornsiloer, som anvendes i høstperioden ved indtransport af korn om aftenen.

I staldene er der kun belysning, når der arbejdes i staldene.

Lyskilderne er delvist afskærmet mod omboende dels af driftsbygninger og dels af beplantning.

Der stilles ingen nye vilkår i relation til lys.

Egenkontrol

I revurderingen fra 2014 er der stillet vilkår nr. 21 vedr. egenkontrol af dyreholdets størrelse. I vilkåret henvises til vilkår nr. 2 i samme revurdering. Da vilkår nr. 2 ophæves, så ophæves også vilkår nr. 21 om egenkontrol.

I miljøgodkendelsen fra 2005 er der vilkår nr. 10 om egenkontrol. Dette vilkår vurderes at være tilstrækkelig til at dokumentere dyreholdets størrelse.

Ophør

Der er i revurderingen fra 2014 vilkår som beskriver, hvordan husdyrbruget skal forholde sig ved ophør.

Endvidere gælder det i medfør af § 51 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at husdyrbruget senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunen, og sende et oplæg til vurdering efter jordforureningslovens §38 k, stk. 1. Ophør defineres i denne forbindelse som både som ophør af alle aktiviteter på husdyrbruget, men også hvis kapaciteten eller udnyttelse af kapaciteten nedsættes permanent til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i husdyrbrugloven eller § 12, stk. 1 nr. 1-3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Bemærkninger i forbindelse med indledende annoncering

Esbjerg Kommune har i perioden den 1. – 15. september 2020 offentliggjort på kommunens hjemmeside, at kommunen har indledt revurdering af miljøgodkendelsen på Sneum Kirkevej 9, 6731 Tjæreborg. I forbindelse med offentliggørelsen har Esbjerg Kommune ikke modtaget bemærkninger til revurderingen.

Høring

I forbindelse med den 3 ugers offentlige høring i perioden den 7. - 28. oktober 2020 er der ikke kommet bemærkninger fra naboer m.v.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt fortsat kan drives på stedet med de ændringer i vilkår som fastsættes i forbindelse med revurderingen.

Bilag 1

Vilkår fra revurderingen, 2014

Vilkår nr. 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 21 og 22 ophæves i nærværende revurdering 2020. Overstregede vilkår er ophævet.

1. Vilkår 1, 7 og 8 i miljøgodkendelsen fra 2005 ophæves.

Husdyrproduktion

2. ~~Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:~~

Dyreart	Antal	DE
Slagtesvin (32-104 kg), fuldspaltegulv	9.511	249,9
I alt	9.511	249,9

3. Antallet af dyreenheder må variere med 10 % i løbet af planåret (1. august til 1. august). Dog må det maksimale dyrehold beregnet som et gennemsnit i perioden 1. august til 31. juli ikke overstige 249,9 dyreenheder.
4. Der tillades variation i afgangsvægten for slagtesvinene indenfor det maksimale produktionsniveau på 249,9 dyreenheder. Afgangsvægten må variere indenfor intervallet 104-110 kg.

Indretning og drift

5. Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.
6. Der skal til enhver tid foreligge en gyldig opbevaringsaftale på 1.130 m³ gylle i ekstern gyllebeholder.

Foder

7. ~~Den totale mængde N ab dyr pr. år, beregnet som kg N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være **mindre end 25.478 kg N/år**.~~

~~“kg N ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:~~

$$\text{kg N ab dyr pr. slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}.$$

~~Øvenstående er beregnet ud fra følgende forudsætninger i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes:~~

Faktor	Værdi
--------	-------

Antal slagtesvin	9,511
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	104
FEsv pr. kg tilvækst	2,85
g råprotein pr. FEsv,	146,5
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,22

8. Den totale mængde P ab dyr pr. år, beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin, skal være **mindre end 5.079 kg P/år**.

”P ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$$

Ovenstående er beregnet ud fra følgende forudsætninger i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes:

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	9,511
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	104
FEsv pr. kg tilvækst	2,85
g fosfor pr. FEsv	4,55
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,54

9. Der skal foreligge en logbog der dokumenterer vægtintervaller, foderforbrug og foderets indhold af råprotein og fosfor pr. FE_{sv} i de enkelte foderblandinger.
10. Der skal fasefodres.
11. En gang årligt, f.eks. i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal der laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FE_{sv} på årsbasis. Beregningen skal opbevares i logbogen.
12. Logbogens oplysninger i form af ind- og afgangsvægt, blandeforskrifter, indlægssedler, beregnet gennemsnitlig indhold af g råprotein og fosfor pr. FE_{sv} skal opbevares i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Energi- og vandforbrug

13. Der skal foretages en årlig registrering af vand- og energiforbrug tilknyttet husdyrproduktionen. Registreringen gemmes i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Råvarer og hjælpestoffer

14. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

15. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

16. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.
17. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Spildevand

18. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.

Lugt

19. Der må maksimalt være op til 2.200 slagtesvin på stald ad gangen (stipladser), svarende til 4,3 hold pr. år.
20. Sammensætningen af dyr på stald må på intet tidspunkt medføre en større lugtmission end 67.320 OU_E/s. Dette kan f.eks. overholdes ved det i vilkår 1 angivne dyrehold, hvor gennemsnitsvægten for slagtesvinene er 68 kg, samt ved udnyttelse af maksimalt 2.200 stipladser.

Egenkontrol

21. ~~Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber, slagterifregninger eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (vilkår 2).~~

Uheld

22. ~~Der skal udarbejdes en beredskabsplan som fastlægger, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre påvirkning af omgivelserne. Beredskabsplanen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.~~

~~Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:~~

- ~~• Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på "at stoppe uheldet" og begrænse udbredelsen.~~
- ~~• Oplysninger om hvilke eksterne/interne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.~~
- ~~• Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.~~
- ~~• En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.~~

Ophør

23. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Bilag 2

Vilkår fra miljøgodkendelsen 2005

Vilkårene 1, 7 og 8 er ophævet i revurdering fra 2014. Vilkår nr. 10, 11, 12 og 13 ophæves, og vilkår nr. 2 korrigeres i nærværende revurdering. Vilkår nr. 5 er bortfaldet.

1. Indretning og drift.
Der meddeles tilladelse til en årsproduktion af slagtesvin (30 – 102 kg) på 8.745 stk., svarende til 249,9 DE.

Svinebrugets indretning og drift skal ske i overensstemmelse med et oplyste, med mindre andet fremgår af godkendelsens vilkår.

Vilkåret er ophævet

Indretning og drift af svinebruget, samt håndtering og opbevaring af husdyrgødningen skal ske i overensstemmelse med bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. (Husdyrgødningsbekendtgørelsen), med mindre andet fremgår af godkendelsens vilkår.

2. Luft, lugt og fluebekæmpelse mv.
Svinebrugets drift må ikke medføre støv- eller lugtgener, der af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige udenfor virksomhedens skel.

Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.

Der skal ved hensigtsmæssig indretning og drift sikres, at staldventilationen ikke giver anledning til lugtgener i området.

Der skal overalt på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Teksten er korrigeret i nyt vilkår

Der skal foretages forebyggende indsats overfor rotter.

3. Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.
Gyllebeholderen skal være forsynet med fast overdækning i form af en teltdug, jf. Landbrugets byggeblad Gr. nr. 103.04-29, bilag 3.

Gyllebeholderen samt teltdugen skal jævnligt, og mindst én gang årligt, visuelt kontrolleres for skader og brud, herunder kabelbrud. Evt. brud eller skader skal straks udbedes.

Udbringning af gylle skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning søges begrænset. Udbringningen skal ske med slæbeslanger, nedfælder eller tilsvarende udstyr, således at lugtgener og ammoniakfordampning ved udbringningen minimeres.

På arealer der måtte ligge nærmere end 200 m fra byzone eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, må husdyrgødningen ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage.

Påfyldning af gylle fra gylletanken til gyllevogn skal foregå ved at gyllen pumpes til gylle-

vognen via et lukket system. Ved andre påfyldningssystemer, skal påfyldning af gylle til gyllevogn ske på et befæstet areal med afløb til beholder for flydende husdyrgødning.

Pumper og maskiner til transport af gylle skal altid være under opsyn når de er i brug.

Kapaciteten til opbevaring af flydende husdyrgødning skal mindst svare til 9 måneders tilførsel inklusiv vaskevand og evt. overfaldevand i gyllebeholderen.

Ejendommens gyllebeholdere er omfattet af den obligatoriske 10- års beholderkontrol.

4. Støj.

Ejendommens samlede bidrag til støjbelastningen må ved nærmeste boliger ikke overstige nedenstående grænseværdier:

Mandag-fredag	kl. 07.00-18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00-22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00-07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00-22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00-07.00	40 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00-07.00	40 dB(A)

Værdierne, på nær maksimalværdien, er ækvivalente, korrigerede støjniveauer i frit felt 1,5 m over terræn.

I natperioden må der ikke fremkomme højere spidsværdier end 55 dB(A). Værdierne er angivet som de ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A).

For dagperioden kl. 07.00 – 18.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 – 22.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 – 07.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor den mest støjbelastede halve time.

Hvis tilsynsmyndigheden skønner det nødvendigt, dog højest én gang årligt, skal virksomheden dokumentere at ovenstående støjvilkår er overholdt.

Dokumentationen skal ske under forhold, hvor virksomheden er i normal drift.

Dokumentationen skal ske i form af resultat af en støjmåling udført efter retningslinierne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984, eller efter en beregning udført efter den nordiske beregningsmetode for ekstern støj fra virksomheder jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993.

Er dokumentationen udført som beregning, skal den indeholde de oplysninger om bereg-

ningsforudsætningerne, som er nødvendige for en vurdering af rigtigheden af beregningsresultaterne.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maks. +/- 3 dB(A).

Målingerne eller beregningerne skal udføres af et laboratorium, som er akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Måling – ekstern støj".

5. Harmoni- og arealkrav.

Der skal til enhver tid kunne fremlægges planer for tilsynsmyndigheden. Disse planer skal dokumentere, at gødningen kan udbringes i overensstemmelse med kravet til harmoni jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vilkåret er bortfaldet

6. Spildevand.

Vaskevand fra rengøring af stalde skal ledes til beholder for flydende husdyrgødning, og behandles som flydende husdyrgødning jf. bestemmelserne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

7. Olie og kemikalier.

Midler der er klassificeret som giftig og meget giftig skal opbevares i aflåst skab eller i aflåst giftrum.

Opbevaring af olie og kemikalier, samt olie- og kemikalieaffald, skal foregå i rum med fast bund og uden mulighed for udvaskning af vand, olie eller kemikalier i grundvand og vandløb. Opbevaringen skal ske jf. vedlagt vejledning fra Esbjerg Kommune om "opbevaring af olier og kemikalier hos virksomheder i Esbjerg Kommune". Bilag 8.

Vilkåret er ophævet

Bortskaffelse af farligt affald skal ske efter bestemmelserne i Esbjerg Kommunes regulativ for "Bortskaffelse af farligt affald". Bilag 4 + 5.

8. Øvrigt affald.

Animalsk affald og døde dyr skal fjernes fra ejendommen, inden der opstår kadaverøse forandringer, der kan give anledning til lugtgener eller uhygiejniske forhold.

Affaldet skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt.

Døde dyr skal opbevares under kadaverkaiot eller i lukket container indtil bortskaffelsen til destruktionsanstalt.

Vilkåret er ophævet

Medicinrester og tom emballage til medicin skal leveres retur til dyrlæge, apotek eller godkendt affaldstransportør.

Skærende og skarpe genstande skal bortskaffes i henhold til bestemmelserne i det fælleskommunale regulativ for "Bortskaffelse af klinisk risikoaffald". Bilag 7.

Dagrenovationen skal bortskaffes efter bestemmelserne i Esbjerg Kommunes regulativ for "Dagrenovation".

9. Jord og grundvand.

Indenfor en radius på 5 m fra vandindvindingsboringer må der ikke sprøjtes, håndteres eller opbevares sprøjtemidler/kemikalier.

10. Egenkontrol.

Der skal føres egenkontrol til dokumentation over den til enhver tid gældende produktion af slagtesvin, i henhold til bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Dokumentationen skal på forlangende sendes eller vises til tilsynsmyndigheden. Dokumentationen kan være i form af slagteriregnskab.

Kontrolperioden følger høståret.

Der skal føre egenkontroljournal over afsat og udbragt husdyrgødning. Registreringen skal omfatte mængder og udbringningstidspunkter, og skal på forlangende vises eller sendes til tilsynsmyndigheden. Egenkontrolregistreringerne skal gemmes i mindst 5 år.

Vilkåret er ophævet

11. Uheld.

Alle uheld og driftsforstyrrelser, herunder evt. spild på udendørs arealer, der kan medføre fare for forurening skal straks anmeldes til Alarmcentralen på 112.

I Miljøcenter Vest I/S kontortid kan anmeldelsen ske direkte til Miljøcentret på telefon 76 95 02 80 eller til Esbjerg Kommunes Miljøafdeling på telefon 71 16 16 16.

Vilkåret er ophævet

12. Drivmidler.

Olietanke skal drives jf. Miljøministeriets til enhver tid gældende bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke.

Olietanken til fyringsolie skal placeres på fast underlag, f.eks. betonfliser.

Vilkåret er ophævet

13. Afbrænding.

Der må ikke foretages afbrænding eller forbrænding af affald på ejendommen.

Jf. § 1, stk. 2 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 545 af 12. juli 1999 om "Forbud mod markafbrænding af halm mv." er det dog tilladt at foretage afbrænding af våde halmballer og halm, der har været anvendt til energi i landbruget. Den lokale tilsynsmyndighed skal orienteres inden afbrændingen iværksættes.

Vilkåret er ophævet

Bilag 3

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Habitatområde 79 Sneum Å og Holsted Å 1096 Bæklampret (Lampetra planeri)

Arter:

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

Naturtyper:

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3260 Vandløb med vandplanter

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn

7140 Hængesæk og andre kærsmfund dannet flydende i vand
 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
 7230 Riggær
 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database
 T=Trækkende i.h.t. DMU's database
 Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 57 Vadehavet

Bramgås		T	F2, F4
Klyde	Y	T	F1,F2, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y	Tn	F1,F2
Hjejle		T	F2, F4
Almindelig ryle	Y	T	F1,F2, F4
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4,F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Sandløber		T	F4

Bilag IV-arter:

Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):

Dyrearter

Pattedyr

Alle arter af småflagermus (Microchiroptera spp.)
 Hasselmus (Muscardinus avellanarius)
 Birkemus (betulina)
 Odder (Lutra lutra)
 Marsvin (Phocoena phocoena)
 Alle andre arter af hvaler (Cetacea spp.)

Krybdyr

Læderskildpadde (Dermochelys coriacea)
 Uægte karett ("Caretta caretta")
 Bastardskildpadde (Lepidochelys kempii)"
 Europæisk sumpskildpadde (Emys orbicularis)
 Markfirben (Lacerta agilis)

Padder

Stor vandsalamander (Triturus cristatus)
 Klokkefrø (Bombina bombina)
 Løgfør (Pelobates fuscus)
 Løvfør (Hyla arborea)
 Spidssnudet frø (Rana arvalis)

Springfrø (*Rana dalmatina*)
Strandtudse (*Bufo calamita*)
Grønbroget tudse (*Bufo viridis*)

Fisk

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Insekter

Bred vandkalv (*Dytiscus latissimus*)
Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*)
Eremit (*Osmoderma eremit*)
Sortpletet blåfugl (*Maculinea arion*)
Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*)
Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*)
Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)

Bløddyr

Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)
Vandranke (*Luronium natans*)
Liden Najade (*Najas flexilis*)
Fruesko (*Cypripedium calceolus*)
Mygblomst (*Liparis loeselii*)
Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Esbjerg
Kommune

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer